

בבית המשפט לענייני משפחה באשדוד

**בפני כב' השופטת רותם קודלר עיאש
תמ"ש 49927-04-15**

תובע/נתבעת ע.ש.

נתבע/תובע א.ש.

**החלטה בענין הסדרי הקשר בין הקטין לאימו,
קביעת בי"ס בו ילמד הקטין וסנקציות בגין הפרת הוראות בענין הסדרי ראייה**

בהמשך להחלטה מיום 28/11/2015, נוכח הטענות שעלו בדיון מיום 31/12/2015 מצאתי להוסיף ולקבוע בעניינם של הצדדים כדלקמן:

1. עולה כי האם אינה מצליחה לממש ולבצע את הוראות ביהמ"ש בענין הסדרי הראייה בשל סירובו של הקטין להשתתף בביקורים ולפעול עפ"י הוראות הוריו בענין זה.

סבורני כי הגם שהאב טוען כי אינו מצליח לגרום לקטין לפעול עפ"י הוראות ביהמ"ש, הרי שהאחריות מוטלת עליו.

האב קיבל מנדט כהורה שהקטין נמצא אצלו בחלקו הארי של הזמן, לפעול לטובת הקטין, למענו ולמען שלומו הנפשי.

אין ולא יכולה להיות מחלוקת כי בסיס מרכזי בטובת קטין, בגיל 8 שנים, היא שלשני הוריו יהיה מקום בחייו.

2. עולמו של קטין אינו מורכב מעולמו של הורה אחד, אלא הוא שילוב של שני עולמות הוריו- עולם האם ועולם האב.

”שלילת אב” כמוה ”כשלילת אם” פוגעים בהתפתחותו התקינה של הקטין, ועלולים להביא אצל הקטין לחרדת נטישה, פגיעה נפשית, חסך התפתחותי, ואף לפגיעה בתפקוד הקוגניטיבי.

נראה כי כבר בשלב זה ניכרים סימפטומים של פגיעה בקטין, נוכח הנסיבות שנוצרו ולפיהן הוא מרגיש צורך וכורח לנתק את אימו מעליו, על מנת להפגין נאמנות כלפי אביו.

את הצורך הזה של הקטין יש לנטרל ואת זאת על האב לעשות !!!

3. מבלי להרחיב בנימוקים ובמילים, שכן רבות נאמר ונכתב בעניינם של הצדדים ונותר לי רק להפנות לנימוקי החלטתי הקודמת בענין זה אני מוצאת להורות כי הסדרי הראייה שנקבעו בהחלטתי מיום 28/11/2015 בין האם לקטין ימשיכו ויתקיימו בשינויים המחוייבים ואשר יפורטו בהחלטתי זו.

על מנת להבטיח קיומם אני קובעת כי האב הוא שאחראי להביא הקטין לביקור אצל האם ומקום בו הקטין לא ישתתף בביקור ו/או לא יהיה נוכח בביקור עד תומו, תוטל סנקציה על האב, זאת מכח הוראות הדין והפסיקה כפי שאפרט בהמשך.

ביה”ס בו ילמד הקטין

4. בטרם אדרש לסוגיית הסנקציות, מצאתי להורות עוד כי נוכח מצבו הנפשי של הקטין, לטובתו של הקטין יש לחדול את לימודיו בביה”ס בעיר א’ ולהחזירו ללימודים בביה”ס במושב X, בו למד בשנה שעברה.

הקטין חווה חוויה של פיצול ואת הפיצול ככל הנראה מתרגם לכעס כלפי אימו ומסרב להתמסר לקשר עימה, הגם שהוא כמה לקשר עימה ואין בליבי ספק כי נגרם לו נזק וסבל נפשי בל יתואר כתוצאה מהנתק ממנה ומאחותו.

אשר על כן אני קובעת כי עו”ס לס”ד תיפגש עם הקטין ותבהיר לו כי עפ”י החלטת ביהמ”ש הוא יחזור ללמוד בביה”ס בו למד בשנה שעברה ואולם תנאי להמשך לימודיו שם בהמשך השנה ובשנה הבאה הינו קיומם של הסדרי הביקור והקשר עם אימו.

הקטין ימשיך וילמד בביה"ס ב***** עד להסדרת רישום מחדש בביה"ס הקודם, ובטרם מעבר הלימודים יש לקיים מפגש פרידה בביה"ס ב***** על מנת לאפשר לקטין "לסגור מעגל".

סנקציות להבטחת קיומם של הסדרי הקשר עם האם

5. כפי שנכתב רבות בפסיקה אודות חשיבות שמירת קשר שבין הורים לבין קטינים, כך גם נכתב אודות "הסנקציות" שיש לנקוט נגד הורה משמורן המטרפד הסדרי ראייה של הורה שאינו משמורן. "סנקציות" אלו כוללות העברת משמורת, ביטול/הקטנת מזונות, פסיקת פיצוי מתחום דיני הנזיקין, הטלת קנס או מאסר מכוח הפקודה לביזיון בית המשפט.

ניתן למצוא בפסיקה דעות שונות לעניין ההליכים המתאימים שיש לנקוט נגד ההורה המשמורן עת בחר שלא לקיים אחר החלטות בית המשפט ולטרפד את הסדרי ראייה. כך לדוגמה ראו החלטות סגן הנשיאה כב' השופט אלון גביזון בתמ"ש 3809-05-13 וכן בתמ"ש 972/10/11 (פורסמו במאגרים האלקטרוניים).

6. כאמור בפסיקה, "ארגז הכלים" העומד לרשותו של היושב בדין אינו רחב דיו, ויש להרחיבו על ידי הטלת "סנקציות" נוספות נגד ההורה המשמורן שאינו מקיים אחר החלטות בעניין הסדרי הראייה ופוגע למעשה בהתפתחות התקינה של הקטין.

מאחר וטובת הקטין הנה עיקרון על, יש לשמור על עקרון זה באמצעות הרחבת הסנקציות המוטלות על מי שפוגע בעיקרון זה.

לעניין זה ניתן לעשות שימוש מרחיב בסעיף 68 (א) לחוק הכשרות לפיו "בית המשפט רשאי...לנקוט אמצעים זמניים או קבועים הנראים לו לשמירת ענייניו של הקטין...".

סעיף 68(א) אינו מפרט אלו אמצעים יש לנקוט לצורך שמירה על ענייניו של הקטין, ואולם מדובר ברשימה פתוחה ורחבה שעל בית המשפט ליצוק לתוכה תוכן בהתאם לנסיבות המקרה שבפניו.

כאמור בהחלטת סה"נ כב' השופט גביון הנ"ל:

” פרשנות מרחיבה לביטוי ”אמצעים זמניים או קבועים הנראים לו לשמירת ענייניו של הקטין” יכול ותהווה אמצעי הרתעה אשר ימנע מבעוד מועד טרפוד קשר על ידי ההורה המשמורן, ויכולה אף לתת לבית המשפט אמצעים מהירים והדירים להתמודדות עם התופעה הפסולה.

כך לדוגמה, ניתן לעשות היקש מהסנקציות המפורטות בחוק בתי הדין הרבניים (קיום פסקי דין של גירושין) תשנ”ה - 1995 ולהחילם גם במקרה של הורה משמורן המחבל בקשר שבין הקטין ובין ההורה האחר.

לדעתי בית המשפט יכול ורשאי מכוח סעיף 68 (א) לחוק הכשרות לשלול מהורה כזה את רישיון הנהיגה, להורות על עיכוב יציאתו את הארץ, להגביל את אפשרותו להשתמש בכרטיסי אשראי, עד שיאמר ”מאפשר אני” ובכך יאפשר להורה שאינו משמורן להיות חלק מחייו של הקטין.

אוסף כי פרשנות מרחיבה לסעיף 68 לחוק הכשרות עולה עם פסיקתו האחרונה של בית המשפט העליון בבג”ץ 8533/13 פלונית נ’ בית הדין מיום 29/6/14, לפיו ”ניתן לקבוע כי בית משפט המוסמך, רשאי, על דרך העיקרון, להורות על עריכתה של ברית מילה, לשם שמירה על ענייניו של קטין”.

7. במקרה דנן כאמור, מצאתי כי האחריות לקיומם וביצועם בפועל של הסדרי הקשר ככתבם וכלשונם חייבת להיות מוטלת על האב, הוא המוציא והמביא

בעניינו של הקטין ואיני יכולה לקבל את הטענה כי הקטין מתוך דעה חופשית בוחר שלא להיפגש עם אימו.

הבחירה של קטין בן 8 שנים, לסרב להיות בקשר עם אימו, כשברקע הסכסוך בין ההורים, אינה יכולה להתקבל כבחירה "טבעית" או "פנימית", בוודאי שאינה תוצאה של שיקול דעת או רצון חופשי.

מדובר בהחלטה שהיא פרי שיתוף הקטין בסכסוך בין הוריו והיא תוצאה עצובה של בחירה מתוך "קונפליקט הנאמנויות" המאפיין כל כך, לצערינו הרב, ילדים להורים גרושים בעוצמת קונפליקט כה גבוהה וצורמת.

מובהר לאב כי מקום בו לא יתקיימו הסדרי הקשר ככתבם וכלשונם אשקול נקיטה בסנקציות מרחיקות לכת לרבות שלילת רשיון, עיכוב יציאה מן הארץ, הגבלת שימוש בכרטיס אשראי ו/או כל סנקציה אחרת ובלבד שניתן יהיה להבטיח כי האב מקיים את חובתו כהורה "משמורן" ופועל לטובתו של הקטין בכל מרחב ובכל תחום.

8. אין די באספקת מזון ומדור לקטין, אין די ברכישת בגדים והנעלה עבורו, אין די בעיסוק ברישום לחוגים, מעל לכל אלה קיימת הו ב ה לאפשר לקטין את הזכות להיות ילד וכל ילד זקוק לאמא, בדיוק כשם שהוא זקוק לאבא.

ככל שהאב לא יצליח לספק צורך זה אצל הקטין, אשקול מעבר לסנקציות האמורות, גם ביטול הסדרי חלוקת זמני השהות כפי שנקבעו והשבת הקטין למגורים אצל האם, זאת לאחר שאבחן כמובן את יכולות האם לדאוג לשמירת קשר עם האב, מקום בו הקטין יחזור ויתגורר עימה.

9. מאחר והוריתי על סיום לימודיו של הקטין בביה"ס בעיר א' ומעבר לימודיו בביה"ס במושב X, הרי שיש להתאים את הסדרי הראייה לנסיבות החדשות ועל כן אני מורה כדלקמן בענין הסדרי הקשר עם האם:

א. בכל יום ראשון ושלישי יאסוף האב את הקטין מביה"ס בסיום יום הלימודים ויביא אותו לעיר א', לפתח בית מגורי האם בשעה 16:00.

הקטין ישהה בבית האם עם אימו ואחותו והאב יאסוף אותו משם בשעה 19:30, כאשר האם תוציא אותו מחוץ לבית המגורים והאב ימתין לו בחוץ.

במהלך הביקור האב לא יצור קשר טלפוני עם הקטין.

ב. בימים שני וחמישי האב יאסוף את שני הקטינים ישירות ממסגרות החינוך, בסיום שעת הלימודים.

בכל יום שני, הקטינה X תשאר ללון אצל האב והוא יסיע אותה למחרת ישירות למסגרת החינוכית בשעת תחילת הפעילות, כשהיא מצויידת בכל הנדרש לצורך כך.

בכל יום חמישי, האם תגיע לאסוף את הקטינה X מפתח בית מגורי האב, במושב X בשעה 19:00.

ג. בכל סוף שבוע שני, על פי הסדר הכרונולוגי המהווה המשך להחלטה הקודמת בענין זה, יהיו הקטינים אצל האם, כאשר ביום שישי האב יביא את הקטין לבית מגורי האם בשעה 14:00 ויגיע לאסוף אותו משם במוצ"ש בשעה 19:00 מפתח בנין המגורים של האם.

בסוף השבוע לאחר מכן יהיו שני הקטינים עם האב, כאשר בסוף השבוע בו שוהים הקטינים אצל האב, האם תסיע את הקטינה X לבית מגורי האב בשעה 14:00 והאב למחרת במוצ"ש ישיב את X לבית מגורי האם בעיר א' בשעה 19:00.

ד. למען הסר ספק בענין האיסופים וההעברות - כל האיסופים וההעברות יבוצעו על ידי ההורה שאמור לאסוף את הקטינים, או על

ידי סבא/סבתא/דוד/דודה ולא על ידי כל גורם אחר, לרבות אחיינים, חברים טובים, בני זוג וכיוצ"ב.

ה. עד להחלטה אחרת, האם לא תגיע לביה"ס בו לומד הקטין (לא בעיר א' ולא במושב X) וזאת על מנת למנוע מהקטין חשש מפני סצינות וחזרה על אירועים בלתי נעימים שאירעו בעבר במסגרת איסוף מביה"ס.

אין באמור כדי למנוע מהאם לקבל כל מידע מהגורמים המקצועיים לרבות מנהלת, מחנכת ויועצת ואולם אין מקום לכפות על הקטין מפגשים במועדים בהם הוא צריך להיות פנוי ללימודים ועיסוקים של תלמיד)

ו. עד להחלטה אחרת - כאשר הורה אחד מגיע לאסוף הקטין או להחזיר הקטין לפתח בית מגורי ההורה האחר, יוציא ההורה אצלו נמצא הקטין את הקטין לפתח בית המגורים לצורך איסופו על ידי ההורה האחר וכמובן שכאשר מחזירים קטין, ימתין לו ההורה בפתח בית המגורים בשעה הנקובה כדי לאוספו מהרכב של ההורה המחזיר.

איחור עד 7 דקות לא ייחשב איחור. איחור מעל 7 דקות ועד 15 דקות, בשל עיכובים בדרך, יש להודיע מראש. איחור מעל 15 דקות יש לקבל הסכמה מראש.

כל התיאומים הנוגעים לעיכובים ואיחורים ייעשו באמצעות הודעות כתובות לטלפונים הניידים של ההורים ויש לעשות מאמץ להגיע בזמן, בדיוק בזמן, על מנת לצמצם נקודות חיכוך בתקופה קריטית זו.

ז. קשר טלפוני - במהלך הערבים בהם הקטינים ישנים אצל אחד ההורים, רשאי ההורה האחר להתקשר ולשוחח עימם טלפונית וזאת בין השעות 18:00-19:00.

10. עד להחלטה אחרת לא יהיו כל שינויים בהסדרי הקשר שנקבעו.

לא יתואמו בין ההורים כל שינויים לרבות בגין אזכרות, חתונות וחגיגות בר מצווה וככל שיהיה אירוע המצדיק זאת תעשה פנייה מראש לביהמ"ש וביהמ"ש יקבע האם הקטין ישתתף באותו אירוע על אף שאינו אמור לשהות אצל אותו הורה באותה עת.

סנקציות בגין ביטול ביקור

11. א. עד להחלטה אחרת, בגין כל ביקור של הקטין אצל אימו שלא

יתקיים

(למעט בגין ביטול מראש מצידה של האם), ישא האב בתשלום של 350 ₪ וזאת בתוך 24 שעות ממועד שהביקור סוכל ו/או בוטל ו/או שובש ו/או הסתיים בטרם עת.

ב. מקום בו יהיה רצף של 3 ביקורים שלא יתקיימו תגיש האם בקשה מתאימה לביהמ"ש וביהמ"ש ישקול נקיטת סנקציות חריפות ומשמעותיות כאמור וכמפורט בהחלטה זו, לרבות כאמור שלילת רשיון נהיגה והגבלת שימוש בכרטיסי אשראי של האב.

טיפול בתחנה לטיפול משפחתי

12. ההורים ישתתפו ויחלו בהקדם בטיפול בתחנה לטיפול משפחתי כפי שהוריתי בהחלטתי הקודמת.

נוכח קשיים בתיאום מועד לתחילת המפגשים מצאתי להורות כדלקמן: הגורמים המטפלים יודיעו לב"כ הצדדים המועדים לפגישה, בלא צורך בתיאום מראש והללו יתייצבו לפגישות שנקבעו.

כפי שצינתי בעל פה בדיון, הנזקים הכספיים הנגרמים לכלל בני המשפחה כתוצאה מהימנעות מטיפול עולים לעין שיעור על הפסד יום עבודה לטובת טיפול ומוטב שהצדדים ישכילו להבין זאת.

הוראות נוספות

13. התובענות שבכותרת נקבעות לדיון נוסף ליום 7/3/2016 בשעה 13:00.

עד ליום 1/3/2016 יוגש תסקיר מעדכן בעניינם של הצדדים ובו התייחסות לסוגיית הטיפול המשפחתי וקיומם של הסדרי הקשר בין הקטין לאם ובין הקטינה לאב, כמו גם המלצות בענין הרחבת הקשר של הקטין עם אימו.

כמו"כ תתייחס עו"ס לס"ד למידת השתלבות הקטין בביה"ס והאם הקטין בעצמו החל להשתתף בטיפול.

14. ההחלטה תשלח לב"כ הצדדים ולעו"ס לס"ד בדחיפות.

למען הסדר הטוב, מובהר כי לא התעלמתי בהחלטתי מטענות בענין שינוי זהות עו"ס לס"ד, אלא שהענין כלל אינו מצוי בסמכות ביהמ"ש לבדיקה או הכרעה ועצם העלאת הטיעונים ע"י ב"כ האם אין בהם כדי לחייב את ביהמ"ש להתייחס לסוגייה זו, מקום בו הוא נעדר סמכות לברר טענות מסוג זה.

ניתנה היום, כ"ד טבת תשע"ו, 05 ינואר 2016, בהעדר הצדדים.